

Ένας άνδρας με σύνδρομο Down βρίσκει τη φωνή του στην τέχνη

Υπήρξε μια εποχή, που ένας φοβισμένος Andrew Weatherly κρυβόταν από τα λαμπερά φώτα και το θόρυβο του κόσμου.

Αυτός ο ίδιος Andrew Weatherly μπορεί τώρα να απολαμβάνει τη θέση του στην πολυσύχναστη καλλιτεχνική σκηνή: ο γεμάτος αυτοπεποίθηση ζωγράφος, του οποίου τα βραβευμένα έργα εκτίθενται σε γκαλερί κατά μήκος της Ανατολικής Ακτής. Λέει στους δημοσιογράφους ότι η τέχνη είναι «το σημαντικότερο κομμάτι τού ποιος είμαι», ότι η ζωγραφική τον κάνει να αισθάνεται «ξεχωριστός... όπως ο Πάμπλο Πικάσο ή ο Μικελάντζελο» και ότι θέλει οι θεατές των έργων του να αισθάνονται χαρούμενοι και «να σκέφτονται τι και ποιοι είναι».

Παρατηρώντας σιωπηλά από την πλευρά της η γυναίκα που καθοδήγησε αυτήν τη μεταμόρφωση του 23χρονου. «Είναι πράγματι ένας πολύ καλός καλλιτέχνης που απλά τυχαίνει να έχει κάποιες αδυναμίες», λέει η μητέρα του Leslie Weatherly.

Εκτός από το καλλιτεχνικό ταλέντο, ο Andrew έχει ακόμα μια ιδιαίτερη πτυχή: έχει σύνδρομο Down. Και η Leslie Weatherly, υπάλληλος στο Closter Borough, θυμάται τότε που η ζωή δεν ήταν παρά αγώνες για τον -εξωστρεφή τώρα- νεαρό.

Το σύνδρομο Down είναι μια γενετική ανωμαλία που οφείλεται σε μια ατέλεια στα χρωμοσώματα. Προκαλεί νοητική υστέρηση και πολύπλοκα προβλήματα υγείας. Για τον Andrew, αυτά είχαν να κάνουν με σοβαρά θέματα που αφορούσαν τις αισθήσεις: σαν αγόρι, δεν μπορούσε καν να πάει να δει μια ταινία όπως τα άλλα παιδιά, γιατί φοβόταν το σκοτάδι, τους κλειστούς χώρους και τους δυνατούς θορύβους.

Η «ανάδυσή» του ξεκίνησε μετά τις διερευνητικές παρεμβάσεις της μητέρας του και αποφάσισαν ότι θα πρέπει να μετακομίσουν από την Ατλάντα στο Νιου Τζέρσεϊ, όπου υπήρχε περισσότερη βοήθεια. Το διαζύγιο άφησε την Leslie μόνη της, όταν ο Andrew ήταν μόλις 4, αλλά συνέχισε παρά τις δυσκολίες, εγγράφοντάς τον σε διάφορα προγράμματα. Αυτά περιλάμβαναν ιπποθεραπεία στο Ιατρικό Κέντρο St. Barnabas στο Λίβινγκστον, έναν επαναστατικό, για την εποχή, συνδυασμό θεραπειών, ενώ ο ασθενής ίππευε ένα άλογο, προκειμένου να λαμβάνει αισθητηριακά ερεθίσματα. Ο Andrew αγάπησε την ιππασία τόσο πολύ που συνέχισε με αυτήν, κερδίζοντας βραβεία στους

Special Olympics. Αλλά ήταν στο δημοτικό σχολείο που η καλλιτεχνική δεξιότητα του Andrew βγήκε προς τα έξω. Στη συνέχεια άρχισε να εξασκείται ιδιωτικά με καθηγητές πάνω στην τεχνική, δουλεύοντας με ακρυλικά και αναμειγνύοντας χρώματα με σφουγγάρι.

«Η αίσθηση που έχει για το χρώμα είναι μαγευτική. Είναι πέρα από την αίσθηση που έχει για το χρώμα ένας φυσιολογικός άνθρωπος», λέει η JoAnn Puleo του Harrington Park, καθηγήτρια Καλλιτεχνικών σε σχολεία του Closter, η οποία έχει διδάξει ιδιωτικά τον Andrew για χρόνια. «Υπάρχει ποίηση τόσο στα έργα του όσο και στο γράψιμό του... Έχει πολύ καλό μυαλό. Πάντα σκέφτεται το επόμενο βήμα του. Το χάρισμά του είναι η ικανότητα να βλέπει τα πράγματα με έναν εντελώς διαφορετικό τρόπο και να τα φαντάζεται έτσι. Το είδα όταν ήταν 5 χρονών», λέει η Puleo.

Αλλά και η μητέρα του είδε ότι ο Andrew ένιωθε άνετα να εκφράζει μέσω της τέχνης ό, τι δεν μπορούσε να πει με λόγια. «Μέσα από την τέχνη μας επιτρέπει να καταλάβουμε ποιος είναι ως άτομο» λέει: «Το βάθος του είναι τεράστιο και η αντίληψη που έχει για το περίγυρό του και για τα παγκόσμια γεγονότα και τα συναισθήματά του τρέχει πολύ βαθιά, κάτι που τον κάνει να απελευθερώνεται και να το εκφράζει –και αυτό είναι που κάνει η τέχνη γι' αυτόν! Είναι πραγματικά το είδος μιας παλιάς ψυχής σε ένα παλιό πακέτο... Είναι κάτι που βγαίνει μέσα από την ψυχή του και τον χαρακτηρίζει».

Πρόσφατα ο Andrew χαιρέτησε κάποιους επισκέπτες στο σπίτι τους στο Closter με ένα πλατύ χαμόγελο και ζεστές αγκαλιές, ενώ αναφερόταν στους γνωστούς με την φράση «το καλύτερό μου φιλαράκι». Σε ένα στούντιο –υπνοδωμάτιο παρουσίασε τα «αγαπημένα» του έργα ζωγραφικής -αν και είναι σαφές ότι καθένα ξεχωριστά είναι το αγαπημένο του. «Κάθε κομμάτι είναι μια νέα περιπέτεια για μένα», λέει. Προέτρεψε έναν επισκέπτη να αγγίξει τα έργα: ένα ηλιοβασίλεμα, ένα παράθυρο βιτρό, μουσικές νότες πάνω σε ένα πολύχρωμο φόντο, ένας υφασμάτινος σταυρός... Ένα κομμάτι του, τον «Αδέσποτο θησαυρό», σε αποχρώσεις του μπλε και του πράσινου, το εμπνεύστηκε από τη δροσιά του ωκεανού στη Νέα Αγγλία, λέει. Δίνει σε κάθε έργο του ένα όνομα, γραμμένο στο πίσω μέρος: «Κομμάτια του χρόνου», «Το ήρεμο πρόσωπο των παραδείσων», «Χειμερινοί κόσμοι», «Ο παράδεισος τη νύχτα»... Και στο καβαλέτο βρίσκεται η αρχή ενός νέου οράματος. Βλέποντας μια φωτογραφία από μια ανατολή στο Cape Cod, λέει ότι προσπαθεί να συλλάβει αυτή τη σκηνή.

Ο Andrew μιλάει αργά και διστακτικά. Αλλά όταν συζητάει για την τέχνη του, η χαρά του είναι προφανής. Λέει ότι δεν προσπαθεί να ζωγραφίσει με κάποιο συγκεκριμένο στυλ, αν

και πολλά από τα έργα του είναι ιμπρεσιονιστικά –«Εγώ απλά ζωγραφίζω όπως νιώθω και σκέφτομαι. Η τέχνη μου έχει εξελιχθεί μέσα από τη χρήση του χρώματος και της υφής».

Ο Kurt Haiman, πρόεδρος του Μουσείου Τέχνης και Επιστήμης Belskie στο Closter, όπου έχει εκτεθεί η δουλειά του Andrew, βρίσκει ότι «Οι πίνακές του είναι ιμπρεσιονιστικοί -δυνατοί, τολμηροί, ερμηνευτικοί, πολύχρωμοι και εύστοχοι. Εκτιμώ το έργο του, όχι επειδή έχει σύνδρομο Down, αλλά επειδή έχει απίστευτο ταλέντο. Η δουλειά του μπορεί να πάει σε γκαλερί ή μουσεία του Μανχάταν».

Οι πίνακες του Andrew έχουν επίσης εκτεθεί στο Μουσείο Καλών Τεχνών του Cape Cod και στο Smithsonian στην Ουάσιγκτον, ενώ πέρυσι κέρδισε το πολυπόθητο βραβείο από το Διεθνές VSA (Very Special Arts) του Κέντρου Εφαρμοσμένων Τεχνών John F. Kennedy. Το έργο του τώρα εκτίθεται στη Δημόσια Βιβλιοθήκη Fort Lee.

Εκτός από το να δείχνει το ταλέντο του, λένε οι υποστηρικτές του, τέτοιες εκθέσεις προωθούν το μήνυμα ότι το καλλιτεχνικό όραμα ξεπερνά κάθε μορφή αδυναμίας. Όπως λένε, τα τελευταία χρόνια το έργο πολλών τέτοιων καλλιτεχνών έχει αποκτήσει τη δυνατότητα της έκθεσης.

Το Heart & Sold, μια λονδρέζικη έκθεση για την ανάδειξη καλλιτεχνών με σύνδρομο Down, έρχεται σύντομα σε μια γκαλερί στην 5η Λεωφόρο του Μανχάταν, μέσα στον Οκτώβριο. Στο Arts Unbound, μια γκαλερί - στούντιο στο Orange, καλλιτέχνες με ειδικές ικανότητες μελετούν με επαγγελματίες και ταυτόχρονα μαθαίνουν για την αγορά λιανικής πώλησης. Πέρυσι, διδάχτηκαν 200 μαθητές και παρουσίασαν τα έργα τους 75 καλλιτέχνες από το North Jersey. «Η κίνηση αυτή κερδίζει το ενδιαφέρον», λέει η διευθύντρια Margaret Mikkelsen: «Οι άνθρωποι βλέπουν την τέχνη πρώτα, παρά την ανικανότητα». Και αυτό, λέει, προσθέτει στο αντίκτυπο που προκαλεί όταν οι άνθρωποι ανακαλύπτουν την ιστορία πίσω από την προσωπική πρόκληση.

Το VSA του Νιου Τζέρσεϊ είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και παρέχει μαθήματα τέχνης, εκθεσιακούς χώρους και επαγγελματικές ευκαιρίες σε άτομα με ειδικές ανάγκες. Η Betty Siegel, διευθύντρια του VSA στο Kennedy Center, λέει ότι τα άτομα με ειδικές ανάγκες σήμερα είναι λιγότερο στιγματισμένα «και, εξαιτίας αυτού, έχουμε νέους καλλιτέχνες που είναι πιο ανοιχτοί σχετικά με το ότι έχουν μια μορφή αναπηρίας. Τώρα, μπορείτε να δείτε όλο και περισσότερους καλλιτέχνες με ειδικές ανάγκες να είναι σε θέση να ακολουθούν την ίδια καριέρα, όπως οι συνομήλικοί τους χωρίς αναπηρία. Μπορείτε

να δείτε όλο και περισσότερο την ενσωμάτωση αυτών των παιδιών στο σχολείο, έτσι ώστε να παίρνουν καλλιτεχνική εκπαίδευση, όπως όλοι οι άλλοι».

Αυτή η έκθεση επεκτείνεται και σε άλλες τέχνες, τονίζει ο David Charnatz, ανώτερος αντιπρόεδρος του Παγκοσμίου Ιδρύματος για το σύνδρομο Down, που εδρεύει στο Κολοράντο. Σημειώνει ότι «ηθοποιοί, καλλιτέχνες, μουσικοί, εμφανίζονται σε όλο τον κόσμο. Σε κάποιες περιπτώσεις υπάρχουν πιο πολλές ανοιχτές πόρτες και ευκαιρίες γι' αυτούς, ώστε να εργάζονται σε επιχειρήσεις, ενώ και τα social media τους έχουν βοηθήσει να δουλεύουν –και αυτό συνεχώς ενισχύεται».

Πρόσφατα, η Madeline -Maddy- Stuart, ένα 18χρονο μοντέλο από την Αυστραλία, έγινε παγκοσμίως γνωστή όταν υπέγραψε συμβόλαιο για να περπατήσει ως μοντέλο στην Εβδομάδα Μόδας της Νέας Υόρκης το Σεπτέμβριο, ενώ το όνομά της δόθηκε σε μια καινούργια τσάντα. Επίσης ηθοποιοί με σύνδρομο Down, όπως ο Lauren Potter της τηλεοπτικής σειράς «Glee», η Jamie Brewer στο ρόλο της ως Adelaide-Addie- Langdone στο «American Horror Story» και ο Chris Burke στο «Η ζωή συνεχίζεται».

Όπως και ο γιος της, ο οποίος πάντα σκέφτεται το επόμενο έργο του, η Leslie Weatherly εξετάζει την επόμενη πρόκληση, που είναι να βρει ένα χώρο όπου ο γιος της θα μπορεί να συναναστρέφεται με άλλους σαν κι αυτόν. Λυπάται που δεν υπάρχει επαρκής μεταφορά ή μέρη για άτομα με ειδικές ανάγκες στο Bergen County. Ακόμη και ως ενήλικας, ο Andrew πρέπει να έχει την καθημερινή παρακολούθηση. Έχει κοινωνικές δεξιότητες και γνωρίζει ιστορία και τα παγκόσμια γεγονότα, αλλά είναι αφελής και εμπιστεύεται τους ξένους, λέει η μητέρα του. Και παρόλο που ο Andrew έχει αρχίσει να βρίσκει τη θέση του στον κόσμο, η μητέρα του σημειώνει ότι η προσπάθεια δεν γίνεται καθόλου ευκολότερη. «Όσο αυτός μαθαίνει, μαθαίνω και γω. Υπάρχουν ακόμα πολλά που δεν γνωρίζουμε για τις ειδικές ανάγκες» λέει. Αυτό που ξέρει είναι η σημασία που έχει η προετοιμασία μιας εξελικτικής αδυναμίας για κάθε ενδεχόμενο. «Ένας από τους λόγους που είναι επιτυχημένος, είναι γιατί πάντα εξασκούμαστε πριν κάνουμε οτιδήποτε καινούργιο. Εξασκούμαστε πριν πάμε σε ένα εστιατόριο ή στο αεροδρόμιο ώστε να είναι προετοιμασμένος. Τώρα έχει βρεθεί σε τόσους πολλούς χώρους που νιώθει άνετα σχεδόν με τα πάντα» τονίζει.

Ο ίδιος ο Andrew αναγνωρίζει ότι η επιτυχία του οφείλεται σε μια συλλογική προσπάθεια με τη μητέρα του. «Θέλω να την ευχαριστήσω που είναι από τους μεγαλύτερους θαυμαστές μου!», λέει. Και στη συνέχεια, σιγά-σιγά, προσθέτει: «Θέλω επίσης να την ευχαριστήσω για όλα αυτά που έχει κάνει και για όλα τα προγράμματα και όλες τις

συναυλίες και εκδηλώσεις που με βοήθησε να κλείσω». Και στη μέση της συνέντευξης στα ΜΜΕ για την τέχνη του, προσθέτει με πάθος: «Νιώθω σαν να θέλω να την ευχαριστήσω τώρα και γι' αυτό!».

Απόδοση: Σταυρούλα Κασιδάκη

Πηγή: northjersey.com | artlifting.com